

կարելի բան էր — թող ներելի ըլլայ ինձի զուրցել, քանի որ սրտիս յոյժ հա- ճելի այլարամութեան մէջ ալ եւս խորա- մուխ կը գտնուինք — միթէ կարելի բան էր տարակուսիլ երկնառաք պատգամառորի մը խօսքերան:

Խոստացողը ներկայիս դիւանագէտնեւ- րէն եթէ մին եղած ըլլար, ես իսկ՝ ան- կարողս, երեւակայութեանս թռիչ տալով, շեղելով պահ մը նիւթէն, Տանդէին դժոխ- քին դանէն ներս վազելով, պիտի իջնէի առկախ ստուերներուն պարունակին մէջ, եւ խոնարհ ձայնս բարձրացուցած».

«Զգուշացի՞ր, վսեմական ով Քերթող. Հիսարուիս. դուն այս մարդիկը չես ճանչ- նար. գիտցած դարերդ անցած են:

Ենէսամին հետ, արդէն, այս ստորերկեայ պղուտոնական գաւառները դու այցելած ես եւ այնքան զմայլելի եւ հակիրճ կեր- պով նկարագրած որ Աշակերտդ անոր հե- տեւելէն լաւագոյն միջոց չգտաւ: Օգտուե- ցաւ նա, ոչ միայն Դժոխքին եւ Քաւա- րանին համար, այլ նոյն իսկ իրեն Ար- քայութեան ընդհանուր գծերուն համար: Այս վերջինս նախագաղաքարը պէտք է փնտոել հոն ուր Սիրիլան եւ Ենէսար Անցիսի ստուերին կը հանդպին, Ելի- սեան դաշտերուն մէջ

Ի բազմազուարճ ապա ի վայրըս ժաման, գան հասմնեն յերանաւէտն ի կայեան Ի յերջանիկ դալարագեղն այն անտառ: Պատի եթեր անդ առաւել լայնատառ Ծիրանեփայլ զգենուն ի լոյս դալարիք, և արեգակն անդ եւ աստեղք են բընիկը^{1:}

Հետեւարար, ով մեծ Վարպետ, քեզի համար նորութիւն մը չէ մասցած տես- նելիք, եւ ոչ ալ սորվելիք: Աշակերտիդ տուած դասերէդ կը հասկցուի, որ դուն վարժ ևս ամենայն իմաստութեամբ: Հինին ալ եւ նորին խորացէտ ես:

Այդ քու անսահման հմտութեանդ մէկ մասը Աշակերտդ է որ քեզի յայտնել տուած է իր Քերթուածին մէջ: Օրինակի համար երբոր Պատղակացին մը կը կուտակի:

զրութեամբ, Դժոխքին մետասաներորդ զլխուն մէջ, երկրիս ստորերկեայ խաւերը կը նկարագրես. Եւ Արխատոտէլի իմաս- տուն խոկումով քու Աշակերտիդ զգացնել կու տաս որ մարզս՝ ըստ Աստուծոյ պա- տուէրին, ճակտին քրտինքովը պէտք է ճարէ իր ապրուստը: Եւ որպէս զի տուած դասդ անոր մարքին մէջ լաւ տոգորուի, այլարամական ոնով մը կ'աւելցնես որ Արուեսոր՝ այսինքն՝ դատիլը, թնուրեան գաւակին է, եւ բնութիւնը՝ Աստուծոյ:

Հետեւարար Արուեստը Աստուծոյ թոռը կարելի է համարել: Ուստի, մարզս բնու- թենէն եւ Արուեստէն պէտք է առնէ իր կեանքին ուղղութիւնը.

Եթէ ծննդոց գիւղը ծայրէն կը յիշես մարդս իր կեանքին ուղղութիւնն այս երկուքին պէտք է առնէ, եւ ժողովուրդը վարէ:

Այլ դուն, նոյն ինքն Ենէսականիդ մէջ, նահապետական դարերէն յաջորդաբար աւ- տանզուած գիւղելիքներ պարզելով ընթեր- ցողին այն համոզումը կու տաս որ Մով- սէսին Աէֆէրը քեզի անձանօթ ըլլալու չէր:

Եւ այս երբոր, Պիլթագորի, Սոկրատի եւ Պղատոնի վարդապետութեամբ, Անքի- սէսին բերնով կը բացատրես արաբչա- զործութեան սբանչելի յաջորդութիւնը: իրեւ թէ քրիստոնէութեան առաջին դա- րերուն ամրոնի մը քանդակները նկարա- զրէիր. ուր ստեղծագործութեան յայտնու- թիւնը վարի աստիճանէն կը սկսի, ձու- կերէն բարձրանալով մարդ հոգին:

Ի սկըզբանէ հոգի զերկին եւ զերկիր, զգգաշորս լոյժս, զգգունդ լուսնի լուսալիր եւ զիտուանեան տածէ զատեղս ի ներքոյ. Եւ ծաւալեալ միտաք ի յանդամըս ներզոյ, Համբուրը շարժէ զզանզուած աշխարհի,

Միաւորեալ ընդ մարմնոյս այսմ ընդ մեզի: Ուստի մարդկան եւ անդէոց սերեալ ազգ, Եւ օդայնոց կեանք, եւ հրէշից իսկ տարազք, Զորս հարթարդակ ընդ մըկանամքն ածէ ծով^{2:}

(Շար.) Փորփ. Լեհուն Կիրիլանին

1. Եռական. 9. (930-934) - 2. Անդ (1055-1063)

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Մ. Ռ. ՎԱՐԺԱՐՄԱՆԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒԽ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿԻ

Հինգշարթի 14 Մայիսին, նախապէս եւ զած յայտարարութեան համաձայն, Վենե- տիկի մէջ սկսան տեղի ունենալ միջազգա- յին մարզական մրցումները: Առիթ մ'էր այսօր բոլոր հայութիւնը չէ նուիրա- գործած զայն, չէ որ այդ զրօշին տակ ին- կան մեր բազմաթիւ նահատակները, պատ- մական նշանակութիւն չունէր անիկա մեր աշքին, այլ անկէ վեր, սրբազն մեծութիւն մը՝ որ հեռուէն քաջութիւն կը ներշնչէր իր զաւակներուն:

Մուրատ-Ուափայէլեան վարժարանի ու- րացները զարդարով մրցանակներն իսկ կ'ա- պացուցանեն՝ թէ այս տեղի աշակերտու- թիւնն ի պահանջել հարկին՝ գիտցած է ոտքի թիւնի ի բանակին կ'արկին՝ յաջորդանութիւնը: Այս ճշ- տիւ բերող ձեւով յաղթանակել: Այս ճշ- մարտութեան գիտակցութիւնն իրենց մըտ- քերուն մէջ ունեցող այսօրուան սաները քերուն մէջ ունեցող ակրագութիւնը կ'արկանացնել նա- կրցան լաւագոյն կերպով իրականացնել նա-

Յանեւութ հոգիներէ բաղկացած պղտիկ յառաւմբ մ'էր ան որ իր վրայ հրաւիրեց քա- յարացի եւ օտարը ընկերակցութեանց ուշա- դրութիւնը: Վենետիկի մերթ լայն, մերթ դրութիւնը: Վենետիկէն անոր անցած պահուն չորս կողմէն կը լուսէին ցլի արմեն! ցլի արմեն! Հայերը, Հայերը, բացատրութիւնը՝ որ մեր տղոց սրտերը գոհութեան եւ երջանկութեան զդացումներով կը տոգորէր:

Մարզակացին առջեւ տեսնուեցան ուրիշ հարիւրաւոր իսումբեր՝ որոնք թողած ամին վրայ միջազգային համբաւ վայելող մար- դիկներ կը տեսնուէին:

առնագեղ ու կորովի անցքը կը դիտէին: Հեռուն, օտարը դոշներու կողքին, կը ծածանէր Հայկական եռագոյնը: Ինչ փոյթ թէ այսօր բոլոր հայութիւնը չէ նուիրա- գործած զայն, չէ որ այդ զրօշին տակ ին- կան մեր բազմաթիւ նահատակները, պատ- մական նշանակութիւն չունէր անիկա մեր աշքին, այլ անկէ վեր, սրբազն մեծութիւն մը՝ որ հեռուէն քաջութիւն կը ներշնչէր իր զաւակներուն:

Քննիչ յանձնախումբին առջեւ, իւրա- քանչիւր խումբ, ներկայացուց իր կարողու- թեան տուրքը: Երբ կանչուեցաւ մեր խում- բը, մեր տղաքը կտրուկ եւ վճռական քայ- լերով յառաջացան: Ցոյց տուին իրենց ֆի- զիքական ուժին կարողութիւնն ու քննիչ- ները լաւ տպաւորութեան տակ թողլով՝ հե- ռացան: Վեց հոգիներու անհատական մըր- ցումներուն մասնակցութենէն ետք՝ խումբը գորոգ գարձաւ:

Միջազգային մրցումներու կազմակերպիչ յանձնախումբը յաջորդ առան կը յայտա- րարէր թէ Մուրատ-Ուափայէլեան վարժա- րանի աշակերտները երկու գափնեպակներ- էր մրցանակ շահած էին:

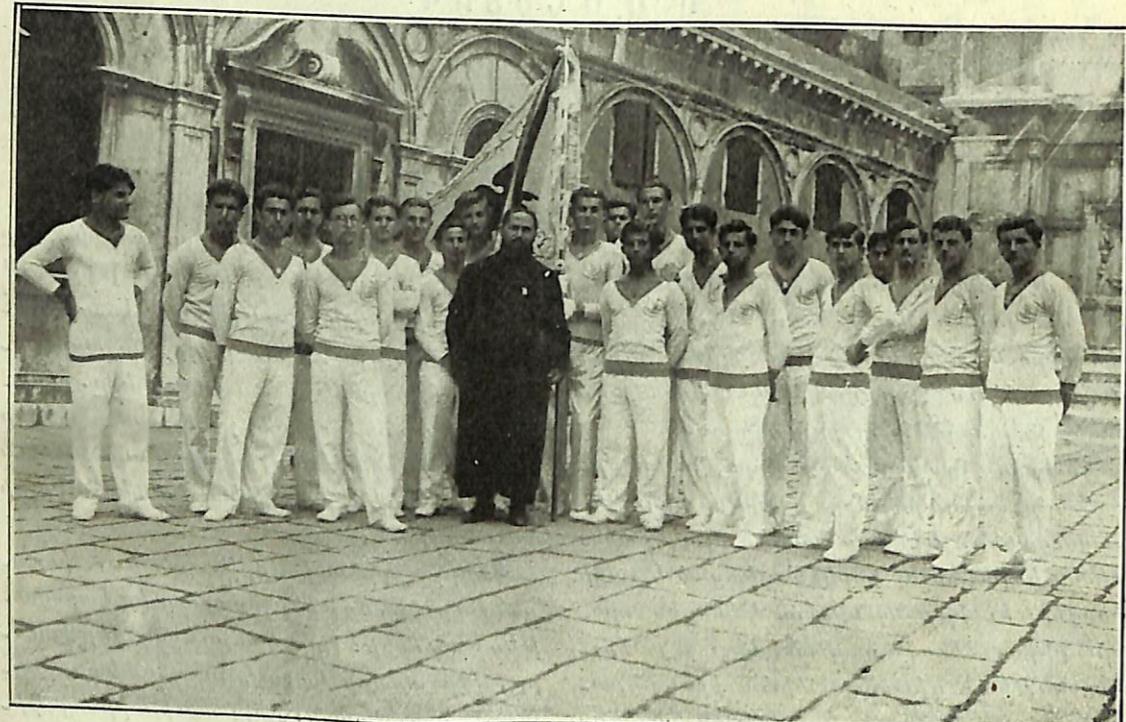
Ոսկիա Հայ ուժին յաղթանակն էր, ա- շակերտներէ խլուած, եւ այդ պատճառով իսկ աւելի պատուարէր՝ որովհետեւ գաշտին վայելող մար- դիկներ կը տեսնուէին:

Կազմակերպիչ Յանձնաժողովին տուած Հրահանգին համաձայն, միջազգային երգի մրցում ալ տեղի ունեցաւ: Օտարներն իրենց հայրենիքը ոգեկոչող երկու երգ պարտաւոր էին երգել, իսկ իտալացիք՝ իրենց ֆաշիստ կուսակցութեան եւ աղդային երգերը:

Այս ալ առիթ մ'էր մեր ազնուական ցեղին արուեստներու հանդէպ ունեցած դաշտաւոր գեղեցկութիւնը ցոյց տալու:

Այսունեանի Քնիր իւմ Բայիկը՝ եռաձայն: Լսելու բան էր: Մեղմ, ներդաշնակ շունչը՝ որ կը տիրէր երգերուն վրայ՝ անոնց կուտար անպատմելի քաղցրութիւն մը: Երաժշտագէտ քննիչները կարծես իրենք ալ յանձնուած էին հայ ստեղծագործութեան մոդական ուժերուն:

Ու հայ երգը կը թրթուար, մերթ բարձր, մերթ ցած գնացքով, ելեէջներու յուզող

Մ. Ռ. Վարժարանի սշակութանորդ՝ ՈՐ ՄԱՍՆԱԿՑԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Հանրային պարտէզին դիմաց, Gaspare Gozzì պարտին սրահներէն մէկուն մէջ՝ տեղի ունեցաւ երգի մրցումը: Իրեւե քըննիչների երկու յայտնի երաժշտագէտներ եւ Վենետիկի աշխարհահոչակ նուազախումբին ղեկավարը՝ A. D'Elia:

Երբ նշան տրուեցաւ՝ մեր տղաքն սկսան երգել: Անոնց շրթները հետզետէ արտաքերեցին կոմիտաս Վարդապետի՝ Տէր, կեցնուայութիւնը, Մայր Այստին միացած, եւ

ճշդութեամբ, հետզետէ կը հատնէր, հետզետէ կը սպառէր ու յետոյ մեղմօրէն կը կորսուէր....

Անվիճելի էր յաջողութիւնը: Եւ իսկապէս նոյն օրն իսկ կը հաղորդուէր թէ ոսկի մրցանակը խլած էինք:

Այս յաղթանակով ցոյց տուինք հայ ժողովուրդի մտաւորական ուժին եւ ազնուական սրտին կարողութիւնն ալ՝ որ վեր է աշխարհի բոլոր բիրտ ուժերէն:

Կիրակի 17 Մայիսին, մրցումներու դաշտին վրայ, բոլոր ժողովուրդին առջեւ տեղի ունեցաւ վերջին եւ փառաշուշ մարզական հանդէսը: Նախապէս Ա. Մարկոսի հրապարակին վրայ խուռներամ բազմութեան մը ներկայութեան՝ տողանցք կատարուեցաւ: Ներկայ էր ֆաշիստ կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը՝ Ճիւրիաթի, որուն առջեւէն անցան մարզական բոլոր խումբերն ու մեկնեցան դէպ ի դաշտ: Միմիայն մարզիկներն ութ հազարէ աւելի էին: Եղած հրահանգի մը համաձայն, Մուրատ-Ռափայէլեան յէլեան վարժարանի աշակերտները դաշտին ճիշդ կերպով գրաւած էին, ժողովուրդին ժաշագութեան անմիջական առարկայ: Բոլոր մարզանքները կատարուելէն ետք՝ երգուեցան իտալական երգեր՝ որոնց մասգութեան նաեւ մեր տղաքը՝ ցոյց տալով

թէ անոնց երգերն ալ կարող են յաջող կեր:

պով արտայայտել:

Հանդէսին աւարտելէն ետք, խումբ առ

խումբ մարզիկներն սկսան հեռանալ:

Գեղարուեստի հնոց, հինաւուրց քաղաքին պողոտաներուն վրայ՝ երբ մեր սաները յաղթականօրէն կը հնչեցնէին Մեր Հայրենիքը, Յառաջ Նահատակը, Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի քայլերգը, օտարներ կը մտածէին թէ Հայ նոր սերունդը կրթական մեծ վառարանին՝ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի՝ երդիքներուն տակ կը սորվի, գիտութեան հետ հայրենիքի սէրն արծարել իր սրտին մէջ, եւ պահել իր ցեղին արժանիքներն օտար եւ հիւրընկալ երկինքներու տակ:

Մ. Ռ. Վարժարան

ՀՐԱՅ ՔԱՅԱԽԵՆՑ

Որպէս զի գուրս ցայտէ մեր աշակերտներուն խաղացած համեմատակամ դերը միջազգային ախոյեամմերուն հնտ, նարկ կը համարիմք ծամօթագրել.

Ա. — ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ԱԶԳԵՐՆ իրենց յատուկ խումբ յարելով էիմ՝ ԻՏԱԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ, ՊԵԼՏԻԱ, ՉՈՒԻՆ, ՀՈՒՆԴԱՐԻԱ, ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ, ՖԻՆԱՆՏԻԱ, եւ մեր աշակերտները՝ ամպաշտօմ մերկայացուցիչներ չԱՅԱՍՏԱՆԻ:

Բ. — ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒ ԸՆԴԱԿԱՆՈՒՐ ԹԻՒՆ էր 8000-էմ քիչ մ'աւելի, բաժնուած 264 ԽՈՒՄՐԵՐՈՒ, որոց 242ը կը կազմէիմ իտալացիմեր՝ երկում բոլոր քաղաքներէն. 20 խումբ յիշեալ ազգերէն, երկու խումբ ալ (18 հոգի) մերիմներէն:

Գ. — ՄԵՐԻՄՆԵՐՈՒ շահած մրցանակները,

բացարձակ առաջնութիւն ձայնակամ երգի՝

ԿԱՐԳԱՎԱՐԱԿՈՒԹԵԱՄ՝

ԵՐԿՈՒ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՄ՝

ԵՐԿՈՒ ԽՄԲԱՎԱԿՈՒԹԵԱՐՈՒՄ՝

ԱՄԲԱՍՏԱԿԱՄ՝

ՈՍԿԻ ՄԵՏԱԼ

Ա. ՄՐցԱՅԱԿ (ԱՐԾԱՅԹ)

2 ՈՍԿԵԳՈՅՑ ԴԱՎՄԵԱՎԱԿ

2 ՈՍԿԻ ՄԵՏԱԼ

1 Բ. ՄՐցԱՅԱԿ (ԱՐԾԱՅԹ)

2 Գ. ՄՐցԱՅԱԿ (ԱՐԴԻԹՃ)

ԾԱՆ. ԽՄԲ.